

EL MON DE LES FÀBRIGUES

L'anomenada Revolució Industrial constitueix un procés històric llarg, que des de mitjans del segle XVIII i des d'Anglaterra es va anar escampant a poc a poc per tot el territori europeu. De forma paulatina els artesans es van convertir en obrers industrials, la majoria dels tallers van ser substituïts per fàbriques i les antigues màquines que abans mogudes manualment ara feien servir una nova força motriu: el vapor. El 1833 la fàbrica Bonaplata va ser la primera a introduir la màquina de vapor a Barcelona i a Catalunya.

Però si parlem de primera revolució industrial i tecnològica a Barcelona és ineludible esmentar Sant Martí de Provençals, on la presència fabril es remunta a les primeres fàbriques d'indianes (teixits de cotó estampats) instal·lades durant la segona meitat del segle XVIII. Algunes dècades després, el fet de que la primera línia ferroviària espanyola, inaugurada l'any 1848, passés pel Poblenou i el desenvolupament de la màquina de vapor, van rebatejar aquesta zona com el "*Manchester català*". I si Sant Martí de Provençals havia estat una població molt industrialitzada, després de l'annexió a la ciutat comtal el 1897 es convertí en el barri barceloní industrial per excel·lència.

La fàbrica de Can Jaumeandreu

Antoni Escubós i Roure va fundar l'any 1853 una fàbrica de teixits de mescla, llana barrejada amb cotó i seda, a l'actual solar de Can Jaumeandreu, conegut així pels antics propietaris. El Vapor de la Llana, com va ser ràpidament coneguda pel volum de la seva producció, va rebre el recolzament econòmic de l'empresari Claudi Arañó i Arañó, donant com a resultat la societat *Antoni Escubós i Cia*, i més tard *Escubós i Arañó*.

Els Arañó eren una família procedent de Manresa i vinculats al món del tèxtil, concretament seders, des del segle XVIII i Claudi Arañó esdevindrà en poc temps un dels més importants empresaris tèxtils de Sant Martí de Provençals. L'any 1873 Escubós abandonà la societat i aquesta passà a ser exclusivitat de la família Arañó. L'any anterior Claudi Arañó ja havia fet construir Ca l'Aranyó, una fàbrica molt propera a Can Jaumeandreu i també dedicada als teixits de mescla. Els dos edificis van ser construïts pel mateix arquitecte, Josep Marimón i Cot, amb un any de diferència: el 1872 Ca l'Aranyó i l'any següent Can Jaumeandreu.

Claudi Arañó i la seva família quedaren al càrrec de tota la societat, i les dues fàbriques, amb diversos noms: *Vídua i Fills de Claudi Arañó* (després de la mort d'aquest); *Arañó i Companyia*, *societat en comandita* i finalment, el 1952 *Arañó i Companyia, SA*, presidida per Xavier Aranyó. La família Arañó mantingueren en actiu la societat *Arañó i Companyia S.A.* fins a la dècada de 1970, moment en el qual l'edifici va ser llogat a diferents empreses.

L'arquitecta Núria Monfort va portar a terme entre els anys 2001 i 2002 una rehabilitació de l'edifici de Can Jaumeandreu per encabir-hi un centre de formació d'oficis de Barcelona Activa.